

اصول و مبانی عطر سازی

نویسنده: بهزاد بابایی

تحت نظارت مرکز تحقیقات و توسعه سازمان اتکا

سرشناسه	: بابایی، بهزاد، ۱۳۶۴ -
عنوان و نام پدیدآور	: اصول و مبانی عطر سازی / تدوین و گردآوری بهزاد بابایی؛ مرکز تحقیقات و توسعه سازمان انکا (گروه پژوهشی صنعت کشاورزی)
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات آموزش و ترویج کشاورزی، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	: د، ۱۶۹ ص.؛ مصور، جدول، نمودار.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۶۳۶۲-۵۰-۲ ریال ۱۱۵۰۰۰
وضعیت فهرست نویسی	: شبیخا
یادداشت	: کتابنامه: ۱۴۱.
موضوع	: عطر سازی
موضوع	: عطر ها
شناسه افزوده	: انکا، مرکز تحقیقات و توسعه (گروه پژوهشی صنعت کشاورزی)
ردیف پندگی کنگره	: ۱۳۹۲ ۱۶۶ TP۹۸۳/۲
ردیف پندگی دبونی	: ۶۶۸/۵۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۲۳-۹۱۲

اصول و مبانی عطر سازی

گردآوری و تألیف: مهندس بهزاد بابایی، مرکز تحقیقات و توسعه سازمان انکا (گروه پژوهشی صنعت کشاورزی)

نویت و سال چاپ: اول ۱۳۹۲

ناشر: انتشارات آموزش و ترویج کشاورزی

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۱۵۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۳۶۲-۵۰-۲

مرکز نشر و بخش شماره ۱: روبروی دانشگاه تهران، بین خ ۱۲ فروردین و خ فجر رازی، پاساژ ظروفچی، طبقه سوم، واحد ۱۱

تلفن: ۶۶۹۶۳۱۲۶ تلفن همراه: ۰۹۱۲۷۳۷۰۶۳۱ دورنگار: ۶۶۴۰۳۴۵۲

www.eatk.ir Email: eatk_ir@yahoo.com

مرکز بخش شماره ۲: تهران، پل سیدخندان خیابان شهید کابلی (دبستان سابق)، ساختمان ولی امر، طبقه هفتم، مرکز تحقیقات و توسعه سازمان انکا

تلفن: ۲۳۸۳۲۹۷۶ و ۲۳۸۳۲۳۳۲ فاکس: ۸۸۴۶۳۱۰۹

وبسایت: www.etkaec.ir ایمیل: elitecenter@etka.ir

فهرست

۵	فهرست
ز	مقدمه
م	پیشگفتار مولف
۱	بخش اول: بو و ماهیت آن
۵	بو چیست؟
۹	مکانیزم ادراک بو توسط بدن
۱۹	ساختار شیمیایی مواد معطر
۲۳	توصیف بو
۳۱	بخش دوم: منشا مواد معطر
۳۴	مواد معطر حیوانی
۴۴	مواد معطر گیاهی
۷۰	مواد معطر سنتزی
۷۵	بخش سوم: ساختار عطر
۸۱	مواد معطر
۱۱۹	تثبیت کننده
۱۱۹	حلال
۱۲۰	مواد جانبی
۱۲۳	بخش چهارم: اصول و روشها
۱۵۵	منابع
۱۵۷	ضمیمه یک
۱۶۷	ضمیمه دو

یکی از مشکلات مهم در مسیر بنگاه‌های بزرگ و قدیمی عدم توان حرکت بر اساس مقتضیات و نیازهای روز است. سازمان‌ها باید برای رشد و توسعه، قدرت آینده‌سازی داشته باشند و این کار به مدد به کارگیری نیروهای خبره و نخبه است. در این راستا به منظور استفاده مناسب از ظرفیت‌های علمی و پژوهشی و به ویژه نخبگان کشور مرکز تحقیقات و توسعه اتکا با ۲۲ گروه پژوهشی تشکیل و بستر و ساختارهای لازم جهت انجام تحقیقات مورد نیاز سازمان توسط دانشگاه‌ها و شرکت‌های دانش بنیان در قالب همکاری مشترک پژوهشگران و نخبگان دانشگاهی را ایجاد نموده است. به طوری که شاهد جذب بیش از ۱۰۰۰ نخبه و پژوهشگر و انجام بیش از ۵۰۰ طرح تحقیقاتی به طور همزمان در سازمان اتکا هستیم.

بخش کشاورزی و صنایع مربوط به آن از شالوده‌های اصلی اقتصاد کشورهای مختلف به خصوص جوامع در حال توسعه به شمار می‌رود. یکی از زیرمجموعه‌های بخش کشاورزی که در ایران کمتر مورد توجه قرار گرفته است گیاهان معطر و صنایع پایین‌دستی مربوط به آنها می‌باشد. بازار قابل توجه مواد معطر و طعم‌دهنده‌های طبیعی به صورت خام و بازار بزرگ محصولات مصرفی حاوی این مواد در کنار مزیت‌های نسبی موجود در کشور اهمیت توجه به این صنعت و سرمایه‌گذاری در این بخش را نشان می‌دهد. آمارها نشان می‌دهد که میزان فروش مواد معطر و طعم‌دهنده‌های غذا در سال ۲۰۱۲ در حدود ۲۳ میلیارد دلار بوده است که نسبت به سال قبل از آن ۵ درصد رشد نشان می‌دهد. همچنین سهم هر کدام از بخش‌های مواد معطر و طعم‌دهنده‌ها از

این مقدار فروش ۵۰ درصد بوده است. بخش بزرگی از این مواد (بیش از ۵۰ درصد) مواد طبیعی هستند که از گیاهان استخراج می‌شوند و بخش دیگر نیز با نیمه سنتزی هستند که مواد اولیه‌ی آنها باز هم مولکول‌های استخراج شده از گیاهان است یا سنتزی می‌باشند که غالباً از مولکول‌های آلی پتروشیمی به دست می‌آیند. در سال‌های گذشته تقاضا برای محصولات طبیعی افزایش یافته و در نتیجه بازار این مواد در مقابل مواد شیمیایی رشد بیشتری داشته است. پیش‌بینی می‌شود بازار جهانی مواد معطر و طعم‌دهنده‌ها از ۲۳ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۲ به ۳۶ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۷ برسد توسعه‌ی صنعت تولید عطر و مواد معطر مانند هر صنعت دیگری نیازمند امکانات مختلفی از جمله فراهم بودن زیرساخت‌های مرتبط، مهیا بودن شرایط سرمایه‌گذاری، بازار مناسب و مطمئن و نیروی متخصص است. یکی از مشکلاتی که در زمینه‌ی دانش مواد معطر و تولید عطر در کشور وجود دارد، کمبود منابع فارسی برای کسب اطلاعات و دانش اولیه است که هدف گردآوری این کتاب نیز رفع این مشکل بوده است.

مرکز تحقیقات و توسعه سازمان اتکا به منظور پاسخگویی به نیازهای علمی، فن آورانه و پژوهشی هلدینگ اتکا در حوزه‌های گوناگون اعم از صنایع غذایی، صنایع نساجی، صنایع کشاورزی و دامپروری، مهندسی خدمات و تجارت، صنایع پایین دستی پتروشیمی، معدن و سایر کسب و کارهای جدید سازمان، با استفاده از ظرفیت‌های علمی و پژوهشی موجود در جامعه و تبدیل سازمان هلدینگ اتکا به سازمان دانش بنیان برتر از رویکردهای مختلفی به منظور جهت‌گیری در راستای اهداف و شعار سازمان خود "اهداف متعالی، تلاش مستمر، توسعه پایدار" بهره

می‌گیرد، یکی از این حوزه‌های تحقق اهداف کلان سازمان تولید و نشر علم و دانش در قالب کتاب، مجله، مقاله و ... علمی و کاربردی در زمینه‌های مرتبط با زنجیره کسب و کار چندمنظوره خود می‌باشد، به طوری که این هلدینگ نقش تغییرکننده‌ای در کسب و کار کشور در سطح ملی و فراملی ایفا نماید. کتاب حاضر یکی از آثار فاخر از این مجموعه در حوزه صنعت کشاورزی و صنایع تبدیلی آن می‌باشد و جهت‌گیری آینده مرکز تحقیقات و توسعه اتکا، تولید و نشر دانش در حوزه‌های مختلف تخصص مورد اشاره به منظور آینده پژوهشی و توسعه دانش کاربردی در حوزه‌های تولیدی، خدماتی، تجاری و بازار، ... به منظور رسیدن به یک سازمان ترازمند در سطح ملی و فراملی می‌باشد.

رئیس مرکز تحقیقات و توسعه سازمان اتکا

دکتر محمد آقائی